

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Долання Україною нового етапу на шляху євроінтеграції, якому присвячено число Наукових записок, яке читач тримає в руках, розглядається у ньому на перетині макроаналізу (теорії модернізації, зміни ціннісних парадигм) і реалій поточного порядку денного, як він постає для громадянина в рамках кількох останніх виборчих кейсів (включаючи 2019 рік). Ці пункти огляду виступають свого роду полюсами оптики, яка дозволяє описати перебіг, без перебільшення, доленосних для Української держави років, допомагаючи «вхопити» сенс життя громади: консолідацію перед новими викликами, які несе самовизначення як європейців, зовнішнім виявом чого виступає прагнення приєднання до ЄС і НАТО.

У пострадянських країнах, де, як показав також вітчизняний досвід, в умовах переходу до конкурентної політичної системи відсутність критичної маси компетентних громадян, здатних підтримувати необхідний рівень учасницької культури, легко спричиняє «вакуум відповідальності», що поступово призводить до формування неопатримонального режиму того або іншого штибу (показовий у цьому сенсі феномен «бацьки» в Білорусі); дотримання євростандартів політичних виборів виступає ключовим питанням збереження вектору демократичних перетворень. Виборчий бюлетень виявляється для громадянина незамінним засобом мирного еволюційного оновлення політики, сприяючи водночас зміцненню довіри до всіх співучасників національного щоденного плебісциту.

Україна, на думку більшості експертів, на даний момент ще не здолала точку біфуркації, яка визначає незворотність демократичного переходу. Проте будь-яка криза, як відомо, означає поєднання загроз і нових можливостей. Безпрецедентний кредит довіри, виданий новій команді в умовах чесної конкуренції (показово, що ЄС і за умов кризи зберігає роль «інституційного спонсора» для вітчизняної політії, санкціонуючи дотримання ключових правил гри), свідчить, що запит на реформи української громади залишається як ніколи високим, і в умовах «гібридної» агресії українці не демонструють жодного розчарування в демократії як найгіршому політичному устрої, не беручи до уваги решти інших.